

Ur Svenska Dagbladet:

Publicerad 30/9 2003

Varannan mördare psykiskt sjuk

Mer än vartannat mord och dråp i Sverige begås av människor som fått diagnosen psykisk sjukdom, visar en ny undersökning. Men forskarna bakom varnar samtidigt för en onyanserad debatt om psykipatienter efter flera uppmärksammade våldsfall.

– Det finns ingen anledning att låta den senaste tidens allmänna debatt om psyki vården skena iväg i en allmän rädsla för psykiskt sjuka, säger Marin Grann, chef för Centrum för våldsprevention (CVP) vid Karolinska institutet och en av forskarna bakom rapporten.

Martin Grann har tillsammans med den brittiske gästforskaren Seena Fazel använt Brottsförebyggande rådets statistik och Socialvårdens slutenvårdsregister i sin undersökning. Deras slutsats är att 50,7 procent av alla dråp och mord i Sverige under åren 1988-2000 begås av människor som fått diagnosen psykisk sjukdom. 24,4 procent av alla mord- eller dråpdömda (totalt drygt 100 per år), hade haft psykiska sjukdomar genom missbruk, 22,2 procent led av psykoser, 15,5 procent av personlighetsstörningar och 5 procent av övriga störningar som depressioner och demens.

Grann varnar för att den senaste tidens debatt efter våldsdåden i Åkeshov och Gamla Stan i Stockholm, mordet på Anna Lindh och vid daghemmet i Arvika kan leda till en klappjakt och överdriven rädsla för människor med psykiska problem.

– De flesta psykiskt sjuka begår faktiskt inte några brott. Risken att råka ut för våldsbrott utfört av en före detta psykipatient är inte särskilt stor. Då är jag räddare om jag går ner på Stureplan bland alla som vistas där en vanlig fredagkväll, säger han.

Den främsta riskfaktorn är i stället psykiska problem kombinerade med drogmissbruk menar CVP-forskarna.

– Det här är pudelns kärna. Det är en liten grupp bland våldsvärkarna som bara drivs av sin sjukdom. Medvetenheten om drogmissbruket inom psykiatri har vuxit men vårdinrättningarna måste få tydligare mandat och ansvar för att göra riskbedömningar, säger CVP-chefen Martin Grann vidare.

Rapporten visar också att de flesta före detta psykipatienter som begår våldsbrott gör det två år efter utskrivningen. Att institutionerna skulle släppa ut våldsvärkare som slår till direkt på gator och torg stämmer alltså inte. Dessutom visar en tidigare undersökning, gjord av professor Gunnar Kullgren i Umeå att 80 procent av våldsbrotten begångna av tidigare psykipatienter drabbar deras nära anhöriga.

Stängningen av stora psykiavårdsinstitutioner verkar helt klart ha lett till fler hemlösa, småbrott och självmord. Däremot har ingen undersökning hittills, varken i Sverige eller utlandet, slagit fast att följden skulle ha blivit fler våldsbrott på gator och torg, menar Grann apropå den växande debatten.

Claes Reimegård